

POLONYA ÜLKE BÜLTENİ Aralık 2011

ÜLKE PROFİLİ

Resmi Adı	Polonya Cumhuriyeti
Yönetim Şekli	Parlamente Demokrasisi
İdrari Yapısı	İktisadi ve coğrafi yapılarına göre birbirinden ayrılmış 16 ayrı yönetim birimi vardır.
Cumhurbaşkanı	Lech Kaczyński (2005 -)
Başbakan	Donald Tusk (2007 -)
Bağımsızlık	11 Kasım 1918 (Cumhuriyetin ilanı)
Yüzölçümü	312.685 km ² (% 40'ı tarımsal, %30'u ormanlık alan)
Sınır Komşuları	Almanya, Çek Cumhuriyeti, Slovakya, Ukrayna, Belarus, Litvanya, Rusya
Nüfusu	38,635,144
Ortalama Yaşam Süresi	75.4
Okuma yazma oranı	% 99.8
İklim	Soğuk, yağışlı, orta sertlikte kışlar ve yağışlı, ılık yazlar.
Etnik Gruplar	Polonyalı 98.5%, Ukraynalı 0.6%, Alman 0.5%, Diğer 0.4%
Din	Katolik 89.8%, Ortodoks 1.3%, Protestan 0.3%, diğer 0.3%, bilinmeyen 8.3%
Dili	Lehçe
Başkenti	Varşova
Başlıca Şehirleri	Krakow, Gdansk, Poznan, Szczecin, Wrocław
Para Birimi	Zloti (1 Zloty = 0.253 EUR) / 2011
Zaman Dilimi	UTC+1 (CET) Türkiye'den bir saat geridedir.
Üyesi Olduğu Uluslararası Kuruluşlar	AB (1 Mayıs 2004 itibariyle), BM, UNCTAD, IMF, OECD, OSCE, Interpol, WTO
Doğal Kaynakları	Kömür, sülfür, bakır, doğalgaz, gümüş, kurşun, tuz, kehribar

GENEL GÖRÜNÜM

Polonya, 10. yüzyılın ortalarından beri tarih sahnesinde olan toplumdur, ve altın çağını 16. yüzyılda yaşamıştır. Devam eden yıllarda, soylu sınıfın güçlenmesi ve iç karışıklıklar, konumunu zayıflatmıştır. 1772 ve 1795 arasında imzalanan bir dizi anlaşma ile, Rusya, Prusya ve Almanya tarafından paylaşılmıştır. Polonya, bağımsızlığını 1918 yılında ilan etmiştir ve II. Dünya Savaşı sonrasında ortaya çıkan iki kutuplu dünyada ise Sovyet sistemi etki alanında yer almıştır. II. Dünya Savaşı'nda Almanya ve Sovyetler Birliği tarafından egemenliği bir kez daha ihlal edilmiştir. Savaş sonrasında, Sovyet uydusu bir devlet haline gelmiştir ancak bu dönemde, hükümeti diğer Sovyet cumhuriyetlerine görece daha bağımsızdır.

1990'ların başında ekonomi alanında bir "şok terapi" programı izlenmiş ve ülke ekonomisi, Orta Avrupa içindeki en sağlam ekonomilerden biri haline gelmiştir. "Şok Polonya Terapisi" olarak belirlenen eğilim, liberal ekonominin temel prensipleri üzerine oturtulmuştur, ki bunlar kamu kurumlarının özelleştirilmesi, serbest rekabet, piyasa ortamının oluşturulması, serbest para akışı, Polonya para biriminin konvertibl hale getirilmesi, özel sektörün gelişimi için uygun şartların oluşturulması ve devlet tekelinin kaldırılması ya da sınırlandırılmasıdır. Ancak Polonya hala işsizlik ve altyapı eksiklikleri konusunda problem yaşamaktadır. Polonya

1999 yılında NATO'ya ve 2004 yılında AB'ye katılmıştır. Demokratik, serbest piyasa odaklı büyük bir ülke olarak Polonya, Avro-Atlantik organizasyonlarda aktif bir rol oynamaktadır.

Polonya'da kapitalizme geçiş, diğer Doğu Avrupa ülkelerinden farklı olarak barışçıl bir ortamda, adım adım ve geniş bir zamana yayılarak gerçekleşti. 4 Haziran 1989 yılında yapılan ilk serbest seçimler, çoğulculuğa ve pazar ekonomisine geçişin dönüm noktasıdır. Seçmenlerin yaklaşık %90'ı sandık başına giderek komünizme karşı oy kullandılar. Seçimleri kazanan "Solidarność" hareketi siyasi olarak heterojen bir yapıya sahipti. Polonya tarihine komünist olmayan ilk devlet başkanı olarak geçen Tadeusz Mazowiecki Katolik bir entelektüel olup, "Solidarność" hareketine seksenli yıllarda katılmıştı..

EKONOMİK YAPI

	2000	2009	2010
GSYİH (Milyon Zloti, cari fiyatlarla)	744.378	1.343.657	1.412.784
GSYİH (Milyon Dolar, PPP)	171.263	688.761	725.249
GSYİH'nin Dağılımı (%)			
Tarım	5	4	4
Sanayi	32	30	32
Hizmetler	63	66	64
Kişi Başına Gelir (Dolar, PPP)	10.555	17.989	18.800
GSYİH Artış Oranı (%)	4.0	1.7	3.8
Enflasyon Oranı (Tüketici Fiyatlarıyla, %)	10.1	3.5	2.6
İşsizlik Oranı (%)	15.1	11.9	12.3
Gayrisafi Sabit Sermaye Formasyonu (%)	2,7	0.9	-3.2
Sanayi Üretimi Artışı (%)	11.2	-0.3	9.1
Tarım Üretimi Artışı (%)	-5.6	10.5	-1.2
İnşaat (%)	1.4	9.9	3.8
Dış Ticaret (Milyon \$)			
İhracat	31.651	136.641	155.717
İthalat	48.940	149.570	173.650
Denge	-17.289	-12.929	-17.933
İhracatın İthalatı Karşılama Oranı (%)	<u>64.6</u>	<u>91.3</u>	<u>89.7</u>
Dış Ticaret Dengesinin GSYİH'ya Oranı (%)	<u>-10.1</u>	<u>-3.0</u>	<u>-3.8</u>
İhracatın GSYİH'na Oranı (Cari Fiyatlarla) (%)	<u>27.1</u>	<u>31.5</u>	<u>33.2</u>
Cari İşlemler Dengesi (Milyon Euro)	-11.181	-6.749	-11.994
Cari İşlemler Dengesinin GSYİH'ya Oranı (%)	-6.0	-2.2	-12.0
Genel Bütçe Açığının GSYİH'ya Oranı (%)	-3.0	-7.1	-7.9
Dış Borç Stoku (Milyon Euro)	74.670	195.025	233.677
Uzun vadeli	64.403	146.450	178.913
Kısa vadeli	10.267	48.575	54.764
Dış Borç Stokunun GSYİH'ya Oranı	38.7	59.6	65.5
Kamu Borçlarının GSYİH'na Oranı (%)	37.6	51.0	53.5
Doğrudan Yabancı Sermaye Girişi (Milyar Euro)	10.3	9.9	7.3
Polonya'nın Yurt Dışına Doğrudan Yabancı Sermaye Yatırımları (Milyar Euro)	0.2	3.7	3.6
Resmi Döviz Rezervleri (Milyar Dolar)	27.5	79.6	93.5
Yıllık Tüketim Harcamaları Artışı (%)	2.9	2.1	3.2
Yıllık Ücret Artışı (%)	1.0	2.1	1.5

Polonya, Orta ve Doğu Avrupa'nın en gelişmiş ekonomilerinden birine sahiptir. Komünist dönem sonrası değişim yaşayan geçiş ekonomileri arasında da küresel ekonomi ile

entegrasyon sürecinde en başarılı performans gösteren ülkeler arasındadır. İstikrarlı büyüme, başarılı özelleştirmeler, halkın refah seviyesinin artışı, dış ticaret hacmindeki büyüme ve enflasyonla başarılı mücadele ve son olarak AB ve NATO üyelikleri ülke ekonomisine ve istikrarına olan güveni arttırmıştır. Polonya ekonomisi bir “başarı hikayesi” olarak gösterilmektedir.

1990’ların başından itibaren fiyat kontrollerinin kaldırılması, özelleştirme, yabancı yatırımcılara açılma, uluslararası ticaret ve döviz kurunun serbestleştirilmesi gibi uygulamaları kapsayan bir dizi reform yapılmıştır.

	2005	2006	2007	2008	2009a	2010a
GSYİH (Milyar Dolar)	304.1	341.6	424.6	535.7	389.2	450
Kişi Başına Gelir (Dolar) ^a	13,572	14,879	16,312	17,461	17.566	17.487
Büyüme Oranı (%)	3.6	6.2	6.7	4.8	-0.4	1.8
İşsizlik (%)	18.2	16.2	12.8	9.8	12.0	11.0
Enflasyon Oranı (%)	2,1	1,0	2,3	4,3	2.6	2.3
İhracat (Milyar Dolar)	96	117	145	175	137	136
İthalat (Milyar Dolar)	99	124	162	199	157	159
Cari Açık (Milyon Dolar)	- 3,70	- 9,20	- 15,9	- 28,8	-19.7	-19.9
Doğrudan Yabancı Yatırım (Milyon Euro)	8 317	15 061	13466			

Kaynak: Economist Intelligence Unit, UNCTAD

^a: EIU beklentilerine göre

Polonya 2000’li yıllarla birlikte ekonomisinde verimli bir dönem geçirmiştir. Gayri Safi Yurtiçi Hasılası 2004’den günümüzde ikiye katlanmıştır. Artan refah büyük ölçüde kişi başına düşen gelirlere de yansımıştır. Bunun yanı sıra, ekonominin en büyük problemlerinden olan işsizlikle kararlı bir mücadele verilmiştir ve işsizlik rakamlarının 2008 sonu itibariyle % 10’un altına inmesi beklenmektedir. Dünya Bankası desteğiyle açılan İş Geliştirme Merkezleri’ne büyük önem veren Polonya Hükümeti, işsizlikle mücadelede devletin etkin rolü konusunda Güney Kore ve Hindistan gibi ülkelerle birlikte örnek gösterilen ülkelerden biri haline gelmiştir. AB üyeliği ile Batı Avrupa’ya (özellikle İngiltere) giden Polonyalılar da son dönemde ülkelerine dönmeye başlamıştır. Sterlinin zloti karşısındaki değerinin düşmesi ve Polonya’da ekonominin güçlenmesiyle ücretlerde görülen artış, bunun temel nedenidir. Yabancı yatırımlar da işsizliği azaltan bir başka önemli etkidir.

Polonya post komünist Doğu Avrupa ülkeleri arasında en sağlıklı ekonomiye sahip ülke olarak değerlendirilmekte olup, 2009 yılındaki küresel mali kriz öncesindeki beş yıllık GSYİH büyüme oranı ortalama % 5 (söz konusu dönemde 27 üyeli Avrupa Birliği ortalaması % 2.3’tür) düzeyindedir. Polonya, yabancı sermaye yatırımları ve ihracata dayalı büyüme ile birlikte Avrupa Birliği içerisinde 6’ncı büyük ekonomi haline gelmiştir. Polonya’nın 2010 yılı gayri Safi Yurt İçi Hasılasının 725 Milyar Dolar düzeyinde olduğu tahmin edilmektedir. Polonya’nın kişi başına GSYİH’sı halen AB ortalamasının % 61’i düzeyindedir.

Polonya ekonomisi, ekonomik büyüme, doğrudan yabancı sermayenin çekilmesi açısından geçmiş yıllardaki performansını küresel mali kriz sırasında da sürdürmüş olup, 2009 yılında 10 Milyar Euro ve 2010 yılında 7.3 Milyar Euro civarında doğrudan yabancı sermaye girişi gerçekleşmiştir. Bununla beraber, başlıca ticari partnerlerindeki ekonomik durgunluk, Polonya’yı da ekonomi yavaşlama sürecine sokmuştur. Nitekim, ihracatının yaklaşık % 80’ini AB üyesi ülkelere yapan Polonya’nın dış pazarlarındaki daralma ve dış kaynaklı kredilere ulaşma güçlüğü, iç piyasaya şiddetli kur dalgalanmaları, sanayi ürteminde düşüş, perakende satışlarda azalma ve işsizlikte artış şeklinde yansımıştır. 2008 yılında % 5.7 düzeyindeki kişisel tüketim harcamaları artışı 2009 yılında % 2.1 ve 2010 yılında 3.2 ile sınırlı kalmış ancak bir çok AB üyesi ülkelerinde olduğu gibi negatife dönüşmemiştir. Ekonomik faaliyetlerdeki yavaşlama bütçe gelirlerine de yansımış ve 2010 yılında kamu borçları

GSYİH'nın % 53.5'ine ulaşmış, bütçe açığı ise GSYİH'nın % 8'ine yaklaşmıştır. Polonya'nın ekonomik alt yapısının modernizasyonuna yönelik projeler ve yerel yönetimlere sağlanan ilave destekler de bütçe açığındaki artışlarda önemli bir rol oynamıştır. Bununla beraber, ülkede alt yapı yatırımlarının hız kazanması, doğrudan yabancı sermayenin Polonya pazarına olan ilgisinin kesintisiz devam etmesi ve tüketim harcamalarının mali krizden nispeten daha az etkilenmesi gibi nedenlerden ötürü, Polonya ekonomisi 2009 yılında % 1,7 oranında, 2010 yılında ise % 3,8 düzeyinde büyümüştür. Polonya, küresel mali kriz boyunca pozitif büyüme gösteren yegane AB üyesi ülkedir. Avrupa Komisyonu'nun Polonya için 2011 yılı büyüme tahmini ise % 4.1 iken bu oran 27 üyeli AB için ortalama % 1.8'dir.

Polonya Hükümeti, küresel krizin etkilerini bertaraf etmek üzere, 30 Kasım 2008 tarihinde, 2009-2010 yıllarını kapsayan, 24 Milyar Euro (30 Milyar Dolar)'luk İstikrar ve Kalkınma Planı'nı açıklamıştır. Plan, banka garantilerinin artırılması, küçük ve orta ölçekli işletmelere kredi sağlanması ve yenilenebilir enerji alanında yatırımlara odaklanmaktadır. Buna ilave olarak, IMF'den 22 Milyar Dolarlık kredi imkanı temin edilmiş ancak ihtiyaç duyulmadığından kullanılmamıştır. Diğer taraftan, Polonya Maliye Bakanlığı bütçe açığının Maastricht kriterlerine uygun hale getirilmesi ve Polonya'nın Euro'ya geçişine imkan tanınması için yeni bir bütçe planını uygulamaya koymuştur. Diğer taraftan, Polonya, AB'nin Euro bölgesi üyelerince ekonomi politikalarının koordinasyonu amacıyla 2011 yılı Mart ayında oluşturulan Euro Plus Paketi çerçevesinde, rekabet gücünü artırıcı diğer bazı tedbirlerin yanı sıra, bütçe harcamalarını reel olarak en fazla % 51 oranında arttırmayı ve öğretmenler ve araştırmacılar dışında kamu personeli ücretlerinin dondurulmasını taahhüt etmiştir.

Polonya, kriz boyunca Rusya Federasyonu, Ukrayna, Beyaz Rusya ve Azerbaycan gibi eski SSCB ülkeleri ile Çek Cumhuriyeti, Slovakya ve Sırbistan gibi civar ülkeleri hedef pazarlar olarak belirlemiş ve bu ülkelere yönelik resmi ve ticari heyet ziyaretlerini yoğunlaştırmış, benzeri girişimleri Günye Kore, Suudi Arabistan ve Katar gibi Uzak Doğu ve Korfez Ülkelerinden yabancı sermaye yatırımların çekilmesi için de gerçekleştirmiştir.

Polonya'nın 2010 yılı ihracatı 155.7 Milyar Dolar (2009 yılına göre % 14 oranında artış görülmüştür), ithalat ise 173.7 Milyar Dolar (2009 yılına göre % 16 oranında artış görülmüştür) seviyesinde gerçekleşmiştir. Ekonomik faaliyetlerdeki hızlanma ile birlikte ithalatta ihracata göre daha büyük bir artış görülmüş ve ihracatın ithalatı karşılama oranı 2009 yılında % 91.3'ten 2010 yılında % 89.7'ye düşmüştür. Benzer şekilde, 2009 yılında GSYİH'nın yalnızca % 1.6'sı düzeyindeki cari işlem dengesi açığı, 2010 yılında bir önceki yıla göre yaklaşık iki kat artarak 12 Milyon Euro düzeyine ulaşmıştır. Reel faizlerde ise 2009 yılından bu yana önemli bir değişiklik görülmemiştir.

Tüketici fiyatları endeksi, 2009 yılında % 3.5, 2010 yılında ise % 2.6 artmıştır. Toptan eşya fiyatları endeksi % 2.1 oranında artarken, inşaat faaliyetlerinde fiyatlar cüzzı oranda düşmüştür. Şirket kapanmaları ve kamu ve özel sektörün mali krizdeki personel azaltmaları sonucu 2008 yılında % 9.5 olan işsizlik kriz sırasında yeniden çift haneli rakamlara çıkarak 2010 yılında % 12.3 olmuştur. Bununla beraber, işgücünün niteliğinin iyileşmesiyle birlikte, ortalama ücretlerde enflasyon oranının üzerinde artış görülmüştür.

Geçmiş dönemlerde uluslararası döviz piyasalarındaki gelişmelere bağlı olarak gerek Dolar gerekse Euro karşısında değer kazanan Zloti, küresel krizin 2008 yılı sonundan itibaren hissedilmesiyle beraber değer kaybetmeye başlamıştır. Yabancı sermayenin Doğu Avrupadan çekilmesi ve ekonomik tedbirlere bağlı olarak emisyon hacminin artması nedenleriyle Zloti 2009 Şubat ayında son beş yılın en düşük değerine ulaşmış, benzeri bir durum Dolar karşısında da yaşanmıştır. Bu durum ithalatta önemli daralmaya ve ithal girdi ile çalışan işletmeler için güçlükler yol açmış olmakla birlikte, ihracattaki düşüşü bir ölçüde yavaşlatmıştır. 2010 yılında ise, Zloti kademeli olarak Euro ve Dolar karşısında değer kazanmıştır.

DIŞ TİCARET

Polonya'nın AB ve dünya ekonomisi ile entegrasyonu sonucu dış ticaret hacmi 1991 yılından bu yana yaklaşık on kat artmıştır. 1991 ile 2008 yılları arasında ihracat yılda ortalama %14.9, ithalat ise %15.8 oranında artış kaydetmiŐtir. Bu artışlar büyük ölçüde uluslararası şirketlerin AB pazarına yönelik üretimlerini Doğu Avrupa'ya kaydirmaları ve artan refah sonucu tüketim harcamalarının artmasıyla açıklanmaktadır. Bununla beraber, dünya pazarlarında yaşanan daralma, yerli firmaların iç pazara olan ilgisini arttırmıŐ ve bu durum ithalat baskısı yaratmıŐtır. 2008 yılı sonuna kadar görölen Zlotinin Dolar ve Euro karşısındaki aşırı değer kazanmıŐ durumu da ithalat artışlarına katkıda bulunmuŐtur. Küresel mali kriz sırasında Polonya'nın ihracatı % 15'in üzerinde, ithalatı ise % 25'in üzerinde daralmıŐ ancak dış ticaret performansı 2009 sonuna doğru yeniden kriz öncesi seviyeleri yakalamıŐtır. 2010 yılında Polonya'nın ihracatı bir önceki yıla göre % 22 oranında artarak 117,4 Milyar Euro düzeyinde gerçekteŐmiŐ ve bugüne kadarki en yüksek seviyesine ulaşmıştır. Polonya'nın 2010 yılı ithalatı % 25 oranında bir artışla 130,9 Milyar Euro düzeyinde gerçekteŐmiŐ olmakla birlikte kriz öncesindeki seviye henüz yakalanamamıŐtır. Polonya'nın bu dönemdeki 13,5 Milyar Euroluk dış ticaret açığı Uzak Doğu ölkeleri ile bazı Merkezi ve Doğu Avrupa ölkeleriyle yapılan ticaretten kaynaklanmaktadır. 2010 yılında ihracatın % 78.6'sı, ithalatın ise % 58.8'i AB üyesi ölkelerle yapılmıŐ ve Polonya AB ile ticaretinde yaklaşık 15 Milyar Euro fazla vermiştir. Geçtiğimiz yıllarda olduğu gibi, Almanya, ithalatta % 21.7, ihracatta % 26.1'lık payla en büyük ticari partner durumundadır. Özellikle Polonya'nın en büyük pazarı olan Almanya'daki canlanma, ihracatını olumlu etkilemiŐtir. Bununla birlikte, Polonya'nın AB geneli ile yaptığı ticarete düşüş görölmüş, ithalatındaki daralma ihracatındaki daralmanın üzerinde olmuştur. Polonya'nın Rusya Federasyonu'na ihracatında da bir önceki yıla göre % 40'ın üzerinde artış görölmüŐtür.

Polonya'nın Yıllara Göre Dış Ticaret Değerleri (Milyar Euro)

	İhracat	Değişim (%)	İthalat	Değişim (%)	İhr/İth (%)	Denge	Hacim
2001	46,5	-	55,1	-	84,3	-8,6	101,6
2002	49,3	6,0	57,0	5,3	86,5	-7,7	106,3
2003	53,8	9,1	58,9	5,1	91,3	-5,1	112,7
2004	65,8	22,3	70,4	19,5	93,4	-4,6	136,2
2005	77,6	17,9	79,8	13,3	97,2	-2,2	157,4
2006	93,4	20,4	98,9	23,9	94,4	-5,5	192,3
2007	101,1	8,2	118,8	20,1	85,1	-17,7	219,9
2008	114,6	13,5	139,3	17,2	82,2	-24,7	253,9
2009	96,3	-15,9	105,0	-24,6	91,7	-8,7	201,3
2010	117,4	21,9	130,9	24,6	89,6	-13,5	248,3

Polonya'nın 2010 Yılında Başlıca Ölkelere Göre Dış Ticareti (Milyar Euro)

İHRACAT			İTHALAT		
Ölkeler	Değer	Pay (%)	Ölkeler	Değer	Pay (%)
Almanya	30,5	26,1	Almanya	28,4	21,7
Fransa	8,0	6,8	Rusya Fed.	13,7	10,5
İngiltere	7,3	6,2	Çin H.C.	12,4	9,5
İtalya	7,2	6,1	İtalya	7,4	5,7
Çek Cum.	7,0	6,0	Fransa	5,6	4,3
Rusya Fed.	5,0	4,3	Çek Cum.	4,8	3,6
Hollanda	4,9	4,2	Hollanda	4,7	3,6
İsveç	3,4	2,9	G.Kore	3,6	2,8

Macaristan	3,3	2,8	İngiltere	3,6	2,7
Slovakya	3,2	2,7	ABD	3,4	2,6

Polonya'nın Ülke Gruplarına Göre 2010 Yılı Dış Ticareti (Milyar Euro)

	İhracat		İthalat	
	Toplam İçindePay (%)	% Değişim	Toplam İçindePay (%)	% Değişim
Gelişmiş Ülkeler	84.5	-1.1	66.7	-2.4
AB	78.6	-1.0	58.8	-3.1
Gelişmekte Olan Ülkeler	7.3	0.4	21.2	0.3
Merkezi ve Doğu Avrupa Ülkeleri	8.2	0.7	12.1	2.1

Polonya'nın 2010 Yılı İthalatında İlk 20 Madde (Milyon €, petrol, kömür ve gaz hariç)

Sıra	G.T.İ.P.	Değer	% Pay
1	8703 Binek otomobilleri ve esas itibariyle insan taşımak üzere imal edilmiş diğer motorlu taşıtlar	4,036	3,1
2	8708 Motorlu taşıtların aksam ve parçaları	3,956	3,0
3	3004 İlaçlar ve diğer tıbbi preparatlar	3,620	2,8
4	8529 Telsiz, telefon, telgraf, televizyon vb. cihazlara mahsus aksam ve parçalar	3,044	2,7
5	8471 Otomatik bilgi işlem makinaları	2,043	2,3
6	8517 Telefon, telekomünikasyon cihazları; görüntülü telefon cihazlar	1,840	1,4
7	8901 Deniz taşıtları	1,560	1,2
8	8473 Özellikle veya esasen büro makinaları, otomatik bilgi işlem makinaları, yazı makinaları, hesap makinaları ile birlikte kullanılmaya elverişli aksam ve parçalar	1,458	1,2
9	8542 Entegre devreler	1,315	1,1
10	7210 Demir ve çelik alaşımlarından yassı ürünler	1,243	0,9
11	9013 Sıvı kristalden gösterge tabloları	1,239	0,9
12	8409 Dizel motor aksamı	1,225	0,9
13	0203 Domuz eti	975	0,7
14	3926 Plastik eşya ve aksam	927	0,7
15	8704 Eşya taşımaya mahsus motorlu araçlar	921	0,7
16	8701 Traktörler	913	0,7
17	8544 Yalıtılmış kablolar	889	0,7
18	7208 Demir ve çelik alaşımlarından yassı ürünler	861	0,7
19	3920 Plastikten şerit ve levhalar	831	0,6
20	3901 Etilen polimerleri	819	0,6
LİSTE TOPLAMI		29,401	22,4
TOPLAM İTHALAT		130,870	100,0

Polonya'nın 2010 Yılı İhracatında İlk 20 Madde (Milyon €)

Sıra	G.T.İ.P.	Değer	%Pay
1	8703 Binek otomobilleri ve esas itibariyle insan taşımak üzere imal edilmiş diğer motorlu taşıtlar	6,917	6,3
2	8708 Motorlu taşıtların aksam ve parçaları	5,781	5,2
3	8528 Renkli televizyon alıcıları	5,555	5,0
4	9401 Oturmaya mahsus mobilyalar	2,994	2,7
5	8471 Otomatik bilgi işlem makinaları	2,366	2,1
6	9403 Mobilya ve aksamı	2,187	2,0
7	8408 İçten yanmalı dizel motorlar	2,068	1,9
8	8544 Yalıtılmış kablolar	1,881	1,7
9	7403 Bakır ve alaşımları	1,812	1,6
10	2704 Kok kömürü	1,660	1,5
11	8901 Deniz taşıtları	1,591	1,5
12	8529 Telsiz, telefon, telgraf, televizyon vb. cihazlara mahsus aksam ve parçalar	1,523	1,4
13	3004 İlaçlar ve diğer tıbbi preparatlar	1,480	1,3
14	4011 Kara taşıtlarının dış lastikleri	1,355	1,2
15	2710 Petrol yağları	1,251	1,1
16	8704 Eşya taşımaya mahsus motorlu araçlar	1,132	1,0
17	7308 Demir ve çelikten yapılar	1,124	1,0
18	2402 Sigara ve purolar	1,073	0,9
19	2701 Taş kömürü	886	0,8
20	4018 Kağıttan sağlığı koruyucu eşya	881	0,7
LİSTE TOPLAMI		45,515	41,2
TOPLAM İHRACAT		117,382	100,0

Polonya'nın dış ticaretine ilişkin ayrıntılı veriler www.stat.gov.pl internet adresinde yer almaktadır.

4.2. Dış Ticaret Mevzuatı, Tarife Dışı Engeller ve Anti-Damping Uygulamaları, Çok Taraflı Ticaret Anlaşmaları ve Preferanslar

Polonya, 1 Mayıs 2004 tarihinde gerçekleşen AB üyeliği ile birlikte, AB Gümrük Birliğinin bir parçası haline gelmiştir. Polonya, bu tarihten itibaren AB'nin Ortak Ticaret Politikası kapsamında üçüncü ülkelere yönelik ticari rejimini uygulamaya başlamıştır. Bu çerçevede, Polonya'nın mevcut gümrük mevzuatının yerini, Topluluk Gümrük Kodu, Uygulama Yönetmeliği ve Ortak Gümrük Tarifesi almıştır. Bir başka ifade ile, Polonya dış ticaretinde gümrük vergileri ve diğer ticaret politikası araçlarının uygulanmasındaki yetkilerini Avrupa Komisyonu'na devretmiştir.

YABANCI SERMAYE

Tüm Orta ve Doğu Avrupa ülkeleri arasında Polonya, en yüksek yabancı yatırım çekmiş ülkedir. 2007'deki doğrudan yabancı yatırımın sektörlere göre dağılımında imalat sanayi %20, finans %15.3, ticaret %11.9 ile öne çıkmaktadır. 2007 yılındaki yabancı yatırımların %

85'i AB üyesi ülkelerden gelmiştir. Bunların başında Fransa, Almanya, Avusturya, İtalya ve İsveç gelmektedir. AB dışından önemli yatırımlar, ABD, Hollanda Antilleri ve Güney Kore kaynaklıdır.

2000 – 2007 döneminde Polonya'da gerçekleşen toplam yabancı sermaye yatırımları stoğu 4 kattan fazla artış kaydederek 100 milyar dolar seviyesine yaklaşmıştır.

Polonya'nın Avrupa Birliği'ne tam üyelik müzakere süreci ile birlikte yabancı sermaye yatırımlarında büyük artış yaşanmıştır. 2007 yılı itibariyle Polonya'da kişi başına düşen yabancı sermaye tutarı 347 Euro'ya ulaşmıştır. Önde gelen yatırımcılar arasında Siemens, Panasonic, BAT, Bosch, Coca-Cola, Royal Dutch Shell, LG Philips, Carrefour, L'Oreal, Credit Suisse, Toyota Motor, Daewoo, Volkswagen, Daimler-Chrysler, Statoil, Grundig sayılabilir.

Doğrudan yabancı sermaye Polonya'ya know-how ve teknoloji transferi sağlamıştır. Ayrıca gelen yabancı sermaye rekabeti arttırarak özel sektörün gelişmesinde önemli katkı sağlamıştır. Avrupa Birliği üyelik süreci de yabancı sermayeyi ülkeye çeken önemli bir faktör olmuştur.

Polonya'nın bir diğer avantajı, bölgedeki diğer ülkelere göre sayıca üstün, nitelikli işgücüdür. Yüksek öğrenim kurumlarında eğitim gören sayısı yaklaşık 2 milyondur. Ülkede eğitim kalitesi yüksektir. Dünyaca ünlü bazı firmalar Ar-Ge merkezlerini Polonya'da kurmayı seçmiştir. IT alanındaki başarılarından dolayı Polonyalı uzmanlar, tüm Dünya'da tercih edilmektedir. Eğitimli nüfusta yabancı dil bilenlerin oranı da çok yüksektir. İngilizce'nin yanı sıra Almanca ve Rusça dilleri de büyük bir kesim tarafından konuşulmaktadır.

Polonya, liberal ekonomi ortamını sağlama konusunda diğer Doğu Avrupa ülkelerine göre öndedir, çünkü sosyalist rejim zamanında ülkede küçük ve orta ölçekli özel sektör mevcut idi. Polonya, önemli ekonomik potansiyeli nedeniyle bugün dünyada en çok yabancı sermaye çekebilen ülkelerden biridir. Başarılı bir serbest piyasa ekonomisi sayesinde yüksek reel satın alma gücüne ulaşması ve OECD ülkeleri arasında son dönemde en yüksek büyüme hızını yakalaması Polonya'yı yabancı yatırımcılar açısından cazip kılmaktadır. Almanya ile eski Sovyet Cumhuriyetleri arasında da köprü olması sonucunda Avrupa'nın doğusu ile batısını birbirine bağlayan tüm yollar Polonya'dan geçmektedir. Asya – Pasifik kökenli yatırımcılar için Polonya üzerinden AB pazarına açılma imkanı ve Polonya'nın iç pazar hacmi önemli unsurlardır. Makro ekonomik dengeler kurulmuş olup, kısa vadede bir olumsuzluk beklenmemektedir. Polonya, gün geçtikçe artan satın alma gücüne sahip geniş tüketici kitlesinin yanı sıra Rusların, Beyaz Rusların ve Çeklerin alışveriş yaptığı bir ülke olduğundan büyük bir pazar potansiyeli mevcuttur.

İŞ KURMA ESASLARI

Polonya mevzuatı, genel olarak, yabancıların Polonyalı girişimcilerle aynı koşullarda ticari faaliyette bulunmasına imkan tanımaktadır. AB ülkelerinden ya da Avrupa ile STA imzalamış bölgelerden gelen yabancılar, Polonyalı yatırımcılar ile aynı haklara sahiptir. Diğer ülke vatandaşları, uluslararası anlaşmalarda aksi bir hüküm bulunmadıkça, bir şirketin kurucusu, kurucu ortağı olabilir ya da mevcut bir Polonya firmasıyla ortaklık tesis edebilir. Yabancı sermaye için bir sınırlama veya yatırım yapmak için özel bir izne ihtiyaç bulunmamaktadır.

Ticaret Kanununa göre, "genel ticari ortaklık, limited ortaklık, limited şirket, anonim şirket, kooperatif ve şube" şeklindeki oluşumlar tüzel kişilik kabul edilmektedir. Limited şirket genellikle tercih edilmektedir. Limited şirket için asgari sermaye miktarı 50,000 PLN'dir (13,870 €). Kayıtlı sermaye tutarının en az % 30'unun şirketin ticari kaydı sırasında ödenmesi gerekmektedir.

Polonya'da vergi oranları değişiklik göstermektedir. Doğrudan vergi olarak kurumlar vergisi, kişisel gelir vergisi, emlak vergisi, ve miras, hibe vb gibi kazanımlardan elde edilen gelirlerin vergisi bulunmaktadır. Dolaylı vergi olarak katma değer vergisi ve özel tüketim vergisi mevcuttur.

Kurumlar vergisi oranı ilk olarak 2004'te % 24'ten % 19'a indirilmiştir. 2004 Ocak-Eylül dönemi vergi gelirlerine bakıldığında 2003'te elde edilenden fazla olduğu görülmüştür.

2006 Bütçe Kanunu, gelir vergisinden elde edilen gelirlerin azaltılmasını öngörmekteydi. Böyle bir azalma, vergi geliri alanının genişlemesinden ve ekonomik büyümeden dolayı gerçekleşemedi. Gelir vergisi kademeli olarak % 19, % 30, % 40 oranlarında uygulanmaktadır.

KDV temel mallarda % 22'dir. İndirimli oran % 7 (tarım ürünleri için % 3); ihracat ve topluluk içi destek oranı % 0'dır. Özel tüketim vergisi mala ilave edilen değerinin oranına göre hesaplanmakta (birim başına sabit oran) ve motorlu taşıtlar, benzin, enerji, alkol, tütün ürünleri, ateşli silahlar, parfüm ve kozmetik ürünlerine uygulanmaktadır.

Emlak vergisi Ortak Konsey (Meclis ve Senato'nun ortak karar birimi) tarafından konulmaktadır. Bu oranlar gayrimenkulün durumuna, yerine ve kullanım amacına göre değişmektedir. Diğer çok önemli bir düzenleme de yabancıların emlak satın almasına ilişkindir. Genel kural, yabancıların İçişleri Bakanlığına emlak satın almak için mülkiyet ya da daimi kullanım hakkı için yasal prosedürüne uygun olarak talepte bulunması istenmektedir.

İnşaat işleri ve yeni hizmetlerin sağlanması için Polonya yatırımcıların ilgisini çekecek alanlar oluşturmaktadır. Bunlar çoğunlukla özelleştirmeleri kapsamaktadır. Aynı zamanda iş kurmak için düzenlemeleri, destekleri ve devlet bütçesi ya da ortak bütçeden gelen masrafları kısmen ya da tamamen karşılayan servisleri de kapsar.

YATIRIM TEŞVİKLERİ

Polonya'nın yatırımcılar tarafından tercih edilmesini sağlayan birçok nedenler vardır. Bunların en önemlileri, pazarın büyüklüğü, düşük işgücü maliyetleri, ekonomik büyüme ortamı ve kaliteli işgücü arzı.

Polonya'daki yasal sistem, iş kurmayı kolaylaştıran ve destekleyen birçok araca sahiptir. Polonya Yatırım Ajansı PAIZ, bu konuda yatırımcılara danışmanlık hizmeti sunmaktadır.

Polonya, yatırımcıları, ihtiyaçlarına göre tespit edilen birçok teşvik sağlamaktadır. Değişik yardım türlerini (ör: Özel Ekonomik Bölgeler) ve yerel konseylerin (Gmina) sağladığı vergi teşviklerini birleştirmek de mümkündür. AB yapısal fonları, uluslararası finans kuruluşları EBRD, ETB, WB fonları doğrudan veya dolaylı finansman imkanı sağlamaktadırlar.

Mevcut altyapıyı modernize etme amaçlı doğrudan ya da dolaylı yatırımlara bu tür yardımlar yapılmaktadır.

Polonya'da yatırım yapmak için önemli nedenler özetle aşağıda sıralanmıştır:

- Çeşitli ekonomik bölgelerde ve Gmina (yerel yönetim)'lardaki yatırım teşvikleri,
- AB'nin yapısal fonlarını kullanma imkanı,
- Arsa temin etmenin kolay ve makul ücretlerle mümkün olması,
- Serbest bölgeler,
- Endüstri ve Teknoloji parkları,
- Sayısız fırsat içeren sektörlerin varlığı.

SEKTÖREL BAKIŞ

OTOMOTİV SANAYİ: Polonya, Otomotiv devleri tarafından tercih edilen bir yatırım ortamı sağlamaktadır. General Motors, Fiat ve Toyota gibi markalar ülkede faaliyet göstermektedir. Aynı zamanda birçok küçük yan sanayi firmaları da bulunmaktadır.

Düşük işgücü giderleri, iyi eğitilmiş kalifiye işgücü, büyük kısmı ISO/TS 16949 gibi kalite sertifikalarına sahip 700'ün üzerinde yan sanayi firması; ülkede yatırımı cazip kılan faktörlerdendir. Motor, lastik parçalar, otomobil koltukları, otomobil elektroniği, elektrik kabloları ve fren sistemleri gibi otomobil sanayileri, Polonya'da yoğun olarak, özellikle Katowice, Wrocław, Poznań and Varşova bölgelerinde mevcuttur.

Polonya'da otomobil üretimi konusunda oldukça köklü bir geçmiş vardır. İlk modeller 1920'lerde ortaya çıkmıştır. 2. Dünya Savaşı'nın getirdiği yıkımın ardından, sektör yeniden canlanmaya başlamıştır. Coğrafi konumu itibarıyla de, Polonya sektör için avantajlı durumdadır. Avrupa'nın kalbinde olması sonucu, komşu ülkelerdeki üreticilerle de yakın işbirliği içinde olma imkanı sunmaktadır.

HAVACILIK SANAYİ: Havacılık sektörü, Polonya sanayisindeki teknolojik ve organizasyonel değişimin anahtarıdır. IT ürünlerinin, modern teknoloji ve iletişimin en son tekniklerinin ilk kez kullanıldığı bir alan olma özelliği taşımaktadır. Havacılık sektörünün Polonya'daki geçmişi 70 yıldan fazladır. Ülkenin güneydoğusunda yoğunlaşan üretim faaliyetleri, toplam 100'ü aşkın firma ve 20.000'den fazla çalışan kapsamında yürütülmektedir. Havacılık sanayi konusunda Polonya'nın öne çıkan avantajları şu şekilde sıralanabilir:

- Ülkedeki havacılık sanayi geçmişi,
- Mevcut yabancı yatırımcılar tarafından sağlanan, üretimdeki ve Ar-Ge'deki gelişmeler, ve rekabetçi üretim maliyetleri,
- Havacılık konusunda uzmanlaşmış işgücünün varlığı,
- Yan sanayi ve yedek parça temini konusundaki kolaylık,
- "Aviation Valley Association" isimli kuruluşun aktif faaliyetleri (60'dan fazla şirket, 20 binden fazla işyeri üyesi ve üretiminin % 80'den fazlasının ihracata yönelik olması),
- 11 adet büyük uluslararası havalimanı,
- Gelişmiş eğitim ve uygulama imkanları.

Yatırımcıların özel olarak ilgisini çekebilecek yatırım imkanı, çoğunluk hisseleri devlete ait olan havacılık şirketleridir. Polonya'da üretilen hava taşıtları çok çeşitlidir: Helikopterler, planörler, hava taşıtlarına ait parçalar v.b. Üretimin büyük kısmı ABD, Venezuela, Endonezya, İtalya, Yunanistan, Kanada, İspanya, Almanya, Güney Kore ve Vietnam gibi ülkelere ihraç edilmektedir.

Polonya'da havacılık sanayi alanında yatırım yapan bazı yabancı şirketler arasında General Electric, United Technologies Corporation, EADS CASA, Pratt & Whitney Canada, Goodrich sayılabilir.

ULAŞTIRMA ve İLETİŞİM: Ülkedeki telekomünikasyon altyapısı, 2003'te pazarın tekeli yapısının sona ermesi ile gelişmeye başlamıştır. Cep telefonu kullanıcı sayısının hızlı artışı sonucu (41.3 milyon, 2007 yılı itibarıyla) sabit telefona olan ilgi azalmıştır. Mobil telefon hizmetleri 1993'den beri verilmektedir, ve 4 adet ulusal operatör (Plus, Orange, Era, Play) faaliyet göstermektedir. Polonya'da iletişim teknolojisi ve ulaştırma altyapısı, Orta ve Doğu Avrupa bölgesinin en gelişmişleri arasında yer almaktadır.

Ülkenin 295,356 km'lik karayolu, ulaşım altyapısının iskeletini oluşturmaktadır. AB üyeliği ile beraber tir ve kamyon taşımacılığında artış görülmüştür. Bunun en önemli sebebi de malların serbest dolaşımı bağlamında gümrük kapılarının ortadan kalkmasıdır.

ENERJİ SEKTÖRÜ: Avrupa enerji politikası, dengeli, rekabetçi ve güvenli kaynaklara odaklanan bir strateji izlemektedir. Yenilenebilir kaynaklardan sağlanan enerji, iklim değişikliklerini engellediği ve sürdürülebilir olduğu için tercih edilmektedir. Polonya, yenilenebilir enerji kaynaklarına geçişte aktif bir tutum izlemektedir.

Polonya, hidro-elektrik, biyo-katı ve biyo-gaz kaynaklar açısından zengindir. Hidro-elektrik enerji potansiyeli tam olarak kullanılamamaktadır. Biyo-yakıtlar açısından Polonya, AB'deki beş büyük üreticidir. Biyo-dizel üretimi 2008 yılında 450.000 tonu bularak, Orta ve Doğu Avrupa ülkeleri arasında Polonya'yı lider yapmıştır. Polonya, Kyoto Protokolü'nu 2002 yılında imzalamıştır. Yenilenebilir enerji konusunda somut hedefler ortaya koymuştur. Buna göre 2010 yılında % 7.5, 2020 yılında % 14 oranında yenilenebilir enerji kullanımını sağlaması beklenmektedir. Geçmişteki tarım ülkesi imajının ve güçlü tarım lobbiesinin etkisiyle, biyo-yakıtlara gün geçtikçe daha çok önem verilmektedir.

ELEKTRONİK SEKTÖRÜ: Elektronik sektörü, global pazarlara açılmada kilit sektörlerdendir. Birçok yabancı yatırımcı, Polonya Yatırım Ajansı'nın katkılarıyla, bu ülkede yatırım gerçekleştirmiştir. Sadece 2006 yılında, toplam 11 elektronik yatırımının tutarı 329 milyon Euro'dur. 2005 yılında AB'de satılan LCD televizyonların yalnızca % 12'si Polonya'da üretilmekteyken, mevcut eğilim sürdüğü takdirde, bu oranın 2010 yılında % 77'ye ulaşması beklenmektedir.

Uluslararası elektronik sanayi yatırımlarının Polonya'yı tercih etmekteki başlıca nedenleri;

- Konusunda uzman, iyi eğitilmiş işgücü,
- Küçük ve orta ölçekli, büyük firmalarda işbirliği yapmaya hazır yan sanayi firmaları,
- Ar-Ge alanında mevcuttur, büyük çaplı yatırımların varlığı,
- Devletin yatırımcılara Ar-Ge merkezi kurma konusundaki maddi yardımı,
- Eğitim kuruluşları ile yakın işbirliği içinde bulunan ve hükümet ile AB fonları tarafından desteklenen Teknoloji Parkları,
- En yeni teknolojilerin bu sektörde öncelikli olarak kullanılması.

Polonya'da elektronik sektöründe 7400 firma faaliyet göstermektedir ve sektörde 30 binden fazla kişi istihdam edilmektedir. Polonya'daki elektronik pazarının büyüklüğü 7 Milyar €'dan fazladır. Üretimin % 30.2'sini bilgisayar ve parçaları, % 29.6'sını telekomünikasyon ekipmanları, % 22.7'si sarf malzemeleri ve % 17.4'ü elektronik parçalardan oluşmaktadır.

BİLİŞİM (IT): Polonya'daki bilişim sektörü, Rusya'nın ardından, Orta ve Doğu Avrupa'da lider durumdadır. Gerekli işgücünün Polonya'da bulunmasından dolayı Microsoft, HP, Google, Oracle, Dell, LG, IBM ve SAP gibi şirketler çoktan Polonya pazarındaki yerini almıştır. Sunulan hizmetlerin kalitesi ve yaratıcılık düzeyi yüksektir. ACM, Imagine Cup ve Top Coder gibi uluslararası yazılımcılık yarışmalarında Polonyalı ekipler birincilik kazanmıştır. IT altyapısı açısından Polonya çok iyi durumdadır. Batı Avrupa ile benzer imkanlar, uçuş bağlantıları ve data iletişimi ülkede mevcuttur. Çoğu AB ülkesine kıyasla da, maliyetler açısından Polonya çok avantajlı bir konumdadır.

Beklentilere göre, Polonya bilişim sektörü, 2015 yılına kadar çift haneli rakamlarla büyümesini sürdürecektir. Kişisel bilgisayar pazarı hala yeteri kadar doymuş değildir ve gittikçe artan alım gücü, tüketimi aynı oranda arttırmaktadır. IT alanında birçok firmaya hala pazarda yer vardır. Yerel yönetimler ve merkezi hükümetin bu sektöre tam desteği bulunmaktadır. Sektörde çalışan sayısı 80.000'in üzerindedir. 2009 sonunda bu rakamın 110.000'i aşması beklenmektedir.

AR-GE: Ar-Ge faaliyetleri, ekonominin büyümesinde, rekabetin artmasında ve inovasyonun gelişmesinde önemli role sahiptir. Ar-Ge'ye her geçen gün daha fazla önem verilmektedir. 2006 rakamlarıyla GSYİH'dan ayrılan payın AB ortalaması % 1.95'ken, Polonya'da bu oran binde 6'dır, ancak sürekli artmaktadır. Aşağıdaki nedenlerden dolayı Polonya'da Ar-Ge faaliyetleri gerçekleştirmek avantajlıdır:

- Ar-Ge çalışmalarındaki düşük maliyet
- Kalifiye işgücünün varlığı
- Yabancı dillere hakim, genç ve eğitimli nüfus
- İş dünyasının, bilim ve eğitim dünyası ile yakın işbirliği ortamı
- Avrupa'nın tam ortasında, avantajlı coğrafi konum

Polonya'da Ar-Ge faaliyetlerini yürüten firmalar, bir süre sonra yatırımlarını büyümeye ve istihdamı arttırmaya başlamaktadır. Polonya, 2001-2006 yılları arasında Ar-Ge sektöründeki genç çalışanların (25 – 34 yaş arası) sayısının en çok arttığı AB ülkesi olmuştur.

Polonya'da mevcut 200'ün üzerindeki Ar-Ge merkezinde 98 binden fazla işgücü istihdam edilmektedir. Polonya Bilimler Akademisi de bunlardan biridir. Yabancı yatırımcıların 40'dan fazla Ar-Ge yatırımı vardır. Bunlar arasında General Electric, Samsung, IBM, Motorola, Delphi, Siemens, Oracle, Wabco, ABB, Plisa, IBM, Lufthansa, Maersk, Philips, Accenture, HP, Volvo, GalxoSmithKline, Aircraft Engines Aerospace, AVIO Group and UTC/Pratt & Whitney sayılabilir.

Polonya'daki Ar-Ge faaliyetlerinin % 57.7'si devlet bütçesinden, % 26'sı özel sektör tarafından ve % 16.3'ü diğer kaynaklardan finanse edilmektedir.

PERANKENDE SEKTÖRÜ: Polonya'da hızlı bir gelişme kaydeden bir diğer sektör de perakendecilik olmuştur. Perakende satışın yarısından fazlası büyük alışveriş merkezleri tarafından gerçekleştirilmektedir. Tesco, Ahold, Geant and Carrefour gibi devler pazarda faaliyet göstermektedir. Perakende zincirinde çeşitlilik görülmektedir. Küçük fabrika satış mağazalarından (outlet) büyük mağazalara kadar değişik yapılar mevcuttur. Hipermarket ve alış-veriş merkezi sayısı da artan alım gücüne paralel olarak hızla artış kaydetmektedir.

TURİZM SEKTÖRÜ: 2007 yılında ülkeye turistik amaçlı yaklaşık 4.4 milyon yabancı giriş yapmıştır. Bunların 11.500'ü Türk vatandaşlarıdır. İlk üç sırada Almanya (1.2 milyon), İngiltere (380 bin) ve Rusya (210 bin) bulunmaktadır. Polonya'nın turizm gelirleri beklenen seviyenin altındadır ve turist sayısında çok yavaş bir artış gözlenmektedir.

TÜRKİYE – POLONYA TİCARİ VE EKONOMİK İLİŞKİLERİ

Tarihi olarak iki kültürün ilk teması 1387’de, Boğdan Prensi Petro’nun Lehistan kralının himayesine girmesi ve Osmanlı İmparatorluğu ile Lehistan-Litvanya Krallığı’nın komşu haline gelmesi ile gerçekleşmiştir. 1414’te Leh Kralı Jagiello Osmanlı’ya iki sefir göndermiştir. Bu, ilk resmi ilişkinin başlangıcı olmuştur.

İki ülke arasındaki ticari ilişkiler ilk ticaret anlaşmasının imzalandığı 1439 yılına dayanmaktadır. Daha sonra 1923 yılı Temmuz ayındaki Lozan’da Dostluk Anlaşması ile beraber imzalanan Ticaret Anlaşması, Türkiye Cumhuriyeti’nin imzaladığı ilk ticaret anlaşması olması nedeniyle özel bir anlam taşımaktadır. Kurtuluş Savaşı’nın ardından bağımsız Türkiye Cumhuriyeti’ni resmi olarak tanıyan Lozan Antlaşması’ndan bir gün önce, ülkemizi ilk olarak tanıyan Avrupa devleti Polonya olmuştur.

1989 yılı öncesinde, Polonya’nın Türkiye’de gerçekleştirdiği dört termik santralin proje bedellerinin Türk malları ihracıyla ödenmesine yönelik anlaşma uyarınca Merkez Bankası nezdinde oluşturulan özel hesapların ikili ticaret hacminin gelişmesinde büyük rolü olmuştur.

1 Mayıs 2000 tarihinde yürürlüğe giren Türkiye-Polonya Serbest Ticaret Anlaşması ile iki ülke arasındaki sanayi ürünleri ticareti liberalize edilmiş, 2002 yılından itibaren tüm sanayi mallarının ticaretinde gümrük vergileri kaldırılmıştır.

Polonya’nın 1 Mayıs 2004 tarihinde gerçekleşen AB üyeliği sonrasında, ilişkiler AB yükümlülükleri kapsamında Gümrük Birliği çerçevesinde yürütülmeye başlanmıştır. Gümrük Birliği uygulamaları ile iki ülke arasındaki Serbest Ticaret Anlaşması feshedilmiştir.

Polonya ve Türkiye arasındaki ticaret, 2008 yılında, Polonya ihracatının %38’inden daha fazla bir artış göstererek, 1 600 m ABD dolarına ulaşmasıyla karakterize edilmiştir. İthalat 2 100 m USD’ye çıkmıştır, bu %23 lük bir artıştır.

Sonuç olarak iki taraflı ticaret (alım-satım) %30 yükselmiş ve ticaret dengesinde hafif bir düzelme olmuştur.

Türkiye – Polonya Dış Ticareti

Türkiye - Polonya Dış Ticareti (000 ABD \$)				
Yıl	İhracat	İthalat	Denge	Hacim
2011*	1,457,558	2,886,397	-1.428.839	4,343,955
2010	1.504.569	2.620.928	-1.116.359	4.125.497
2009	1.321.118	1.999.386	-678.268	3.320.504
2008	1.586.771	1.977.851	-391.080	3.564.622
2007	1.436.402	1.646.231	-209.829	3.082.633
2006	1.060.078	1.436.586	-376.507	2.496.664
2005	830.482	1.244.447	-413.964	2.074.929
2004	697.677	996.104	-298.427	1.693.781
2003	486.046	415.359	70.687	901.405
2002	342.646	245.133	97.512	587.779
2001	241.233	168.069	73.163	409.302
2000	174.593	164.680	9.914	339.273

*2011 için Ocak-Ekim ayları verileri kullanılmıştır.

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu Yıllık Verileri

Polonya’nın Türkiye’ye İhracatında Başlıca Ürünler (2010)*

Ürünler	İhracat (Milyon €)
Binek otomobilleri ve esas itibarıyla insan taşımak üzere imal edilmiş	199,0

diğer motorlu taşıtlar	
Dizel-yarı dizel motorlar	199,0
Telsiz, telefon, telgraf, televizyon vb. cihazlara mahsus aksam ve parçalar	157,4
Televizyon alıcıları	98,2
Motorlu taşıtların aksam ve parçaları	60,0
Sigara ve purolar	55,9
Tren veya tramvay vagonları	46,1
Traş bıçakları	24,1
Kara taşıtları için dış lastikler	23,9
Hasat makinaları	23,9
Parfüm, tuvalet suları ve deodorantlar	20,5
Çikolata ve kakao içeren diğer gıda müstahzarları	20,2
Kozmetik ve kişisel bakım ürünleri	20,0
Sentetik kauçuk	18,1
Kömür	17,4
Bulaşık yıkama makineleri	16,5
Demir ve çelikten yassı ürünler	15,2
Sığır Eti	15,2
Asiklik alkoller ve türevleri	13,8
Yüzey aktif organik müstahzarlar	12,8
LİSTE TOPLAMI	1,047.0

*2010 için Ocak-Haziran Dönemi

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu Yıllık Verileri

Polonya'nın Türkiye'ye İhracatında Başlıca Ürünler (2009)

Ürünler	İhracat (Milyon €)
Binek otomobilleri ve esas itibariyle insan taşımak üzere imal edilmiş diğer motorlu taşıtlar	6.924
Motorlu taşıtların aksam ve parçaları	4.761
Televizyon alıcıları	4.467
Oturmaya mahsus mabilyalar	2.633
Mobilya ve aksamı	1.977
Otomatik bilgi işlem makinaları	1.937
Deniz taşıtları	1.763
Dizel-yarı dizel motorlar	1.722
Yalıtılmış kablolar	1.386
Demir ve çelikten yapılar	1.174
Bakır ve alaşımları	1.166
Kara taşıtları için dış lastikler	1.070
İlaçlar ve preparatlar	1.001
Sigara ve purolar	937
Telsiz, telefon, telgraf, televizyon vb. cihazlara mahsus aksam ve parçalar	931
Eşya taşımaya mahsus motorlu araçlar	928
İnsan taşımaya mahsus motorlu araçlar	823
Tuvalet kağıtları ve kağıttan sıhhi eşya	805
Telefon cihazları	717
Kozmetik ve kişisel bakım ürünleri	648
LİSTE TOPLAMI	37,770

Polonya ihracatında; elektro-mekanik endüstrisinin dalları (makinalar&donanımlar, elektrikli aletler, ek olarak motor taşıtları ve araba parçaları) yüzde 68, kimyasal endüstri (alimfatik alkoller içeren güzellik müstahzarları, kozmetikler ve parfümleri içeren) yüzde 8, ayrıca sırasıyla, metalürji ürünleri, yiyecekler ve plastikler (pinömatik dış lastikler içeren lastik eşyalar) yüzde 6, yüzde 5, yüzde 4 oranında paya sahiptir.

Otomotiv endüstrisi, genelde Polonya ihracatının % 43 ünden fazlasına oluşturmaktadır.

Polonya'nın Türkiye'ye İthalatında Başlıca Ürünler (2010*)

Ürünler	İthalat ((Milyon €)
Dizel motor aksamı	72,7
Binek otomobilleri ve esas itibariyle insan taşımak üzere imal edilmiş diğer motorlu taşıtlar	48,2
Telsiz, telefon, telgraf, televizyon vb. cihazlara mahsus aksam ve parçalar	33,6
Motorlu taşıtların aksam ve parçaları	34,4
Fındık ve meyve ezmeleri	32,9
Ev tipi buzdolapları	26,7
Ev tipi çamaşır yıkama makinaları	25,6
Dokuma kumaşlar	24,3
Pamuklu kumaşlar	20,8
Vulkanize kauçuktan eşya	17,1
Sentetik filamentlerden dokuma kumaş	17,1
Otomobil Lastikleri	15,5
Narenciye	14,4
Merkezi ısıtma sistemleri için radyatörler	13,6
Halı ve tekstilden yer kapmaları	13,0
Plastikten levha ve şeritler	12,8
Pamuk ipliği	11,7
Yalıtılmış kablolar	10,7
Örme kumaşlar	10,3
Mücevherci eşyası	9,5
LİSTE TOPLAMI	476,3

*2010 için Ocak-Haziran ayları verileri kullanılmıştır.
Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu Yıllık Verileri

Polonya'nın Türkiye'ye İthalatında Başlıca Ürünler (2009)

Ürünler	İthalat ((Milyon €)
8703 Binek otomobilleri ve esas itibariyle insan taşımak üzere imal edilmiş diğer motorlu taşıtlar	3.634
8708 Motorlu taşıtların aksam ve parçaları	3.181
3004 İlaçlar ve diğer tıbbi preparatlar	2.855
8529 Telsiz, telefon, telgraf, televizyon vb. cihazlara mahsus aksam ve parçalar 8471	1.970
8517 Telefon, telekomünikasyon cihazları; görüntülü telefon cihazlar	1.782
8471 Otomotik bilgi işlem makinaları	1.660
8901 Deniz Taşıtları	1.412

8473 Özellikle veya esasen büro makinaları, otomatik bilgi işlem makinaları, yazı makinaları, hesap makinaları ile birlikte kullanılmaya elverişli aksam ve parçalar	1.134
8542 Entegre devreler	1.105
9013 Sıvı kristalden gösterge tabloları	1.037
7210 Demir ve çelik alaşımlarından yassı ürünler	992
8409 Dizel motor aksamı	951
0203 Domuz eti	934
8528 Televizyon alıcıları	840
3926 Plastik eşya ve aksam	750
8536 Elektrik devre anahtarları	703
8544 Yalıtılmış kablolar	694
8704 Eşya taşımaya mahsus motorlu araçlar	669
3920 Plastikten levha ve şeritler	622
8481 Vana ve valfler	604
LİSTE TOPLAMI	27.529

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

Yıllık Verileri

Polonya – Türkiye ticaretinin yapısının global eğilimlerle aynı düzlemde, ürünler, ticari ağlar ve milletlerüstü işbirliği etkisinde olduğu görünüyor. Polonya'nın Türkiye'ye olan ihracat listesinin başında şirketlerin temsil ettiği otomotiv endüstrisi (Fiat, Volkswagen, GM, SEWS, MAN, TRW), tüketici elektronikleri ve beyaz eşyalar (Sharp, LG, Philips) ayrıca kimyasallar (Avon, Reckit Benckiser) ve gıda sanayi (Ferrero, Altadis) yer alıyor. Bu yapılanış ile Polonya'nın Türkiye'den ithalatı stoklarda bir miktar rekabet oluşturmuştur.

Polonya ile Türkiye arasındaki ticaret her ne kadar sektör bazında birbirine benzer görünse de, iki ülke ticaretinin esasen birbirini beslediği gözlenmektedir. Bu durum da iki ülke arasında rekabetten ziyade sinai bir işbirliği bulunduğunu göstermektedir.

Polonya ihracatında yüzde 85'lik pay ile büyük şirketler; yüzde 15'lik paya sahip olan küçük ve orta ölçekli girişimcilerden daha önemli yere sahiptir. Büyük şirketlerin küçük ve orta ölçekli işletmeler için giriş engeli olduğu ortaya atılabilir.

Polonya'daki Türkiye Yatırımları

Almanya, Rusya ve Baltık pazarlarına coğrafi yakınlığı, zengin hammadde olanakları ve gelişmiş bir ulaşım ve sanayi altyapısına sahip olması nedeniyle Polonya pazarı, Türk yatırımcıların da hedef pazarlardan biri konumuna gelmiştir.

Türk şirketlerinin Polonya'da toplam 200 milyon dolar tutarında yatırım yapmış olduğu tahmin edilmektedir. Bu yatırım miktarının Polonya'ya yapılan toplam doğrudan yatırımlar içerisindeki payı yaklaşık olarak % 0.2 (binde iki) değerindedir.

Polonya'da yaklaşık 700 Türk sermayeli firma faaliyet göstermektedir. Tekstil başta olmak üzere gıda, gastronomi, elektronik, beyaz eşya, turizm, inşaat ve otomotiv gibi sektörlerde faaliyet gösteren büyük ölçekli firmalarla beraber, ağırlıklı olarak tekstil üretimi, ihracatı ve pazarlaması alanında çalışan küçük ölçekli firmalar bulunmaktadır.

Kaynak: PAIIZ (Polonya Bilgi ve Yabancı Yatırım Ajansı)

Yatırımcı	Yatırım Sermayesi (milyon dolar)	Faaliyet Alanı
Reform Şirketi	50.0	Emlak: Varşova'da Reform Plaza İş Merkezi
Sanspol	3.0	Emlak: Lodz'da İş ve Ticaret Merkezi
Dallas International	2.1	Tekstil ve dokuma imalatı (giyim üretimi-Walbrzych)

Bunların yanı sıra, Mayıs 2005 yılında açılışı yapılan, Nurol ve Mesa ortaklığında kurulan Euro Power inşaat ve müteahhitlik firmasının Varşova merkezde yapmış olduğu Maximus Tekstil ve Hazır Giyim Toptancıları Merkezi Polonya'nın en büyük toptan satış merkezidir.

Polonya'nın NATO'ya üyelik hazırlıkları kapsamında askeri alanlarda yatırım projelerine Türk müteahhitleri de yönelmiştir. Bu kapsamda NATO, ilk kez Türkiye dışında Polonya'da Türk müteahhitlerine iş vermiştir. Kas ve Yenigün konsorsiyumu, Polonya'nın Gdansk Limanı'nda Deniz Komutanlığı'na ait iki rıhtım yenilenme projesini tamamlamışlardır. Bu projenin maliyeti 42 milyon dolardır.

Avrupa Birliği fonları kapsamında Polonya'ya 40 milyar Dolar miktarında bir paranın hibe olarak verilmesi ve Polonya hükümetinin de buna ek olarak 20 milyar Dolarlık proje finansmanı sağlaması öngörülmektedir. 2012 Avrupa Futbol Şampiyonası evsahipliği nedeniyle yenileme çalışmalarının devam ettiği Polonya'da öncelikli olarak inşaat ve altyapı projeleri için finansman sağlanacak olup bu kapsamda Türk firmaları ve özellikle müteahhitlik sektörü açısından çeşitli işbirliği ve yatırım olasılıklarının mevcut olduğu gözlenmektedir.

Antercan, Yenigün, Usluel ve Makyal firmalarının ortaklığında Varşova merkezde toplam 120,000 m² alan üzerine 22 ile 24 kat arasında 4 ofis kulesi ve 320 odalı dört yıldızlı otel yatırımı ve inşaatı devam etmektedir. Projenin yatırım miktarı 160 milyon dolardır. Varşova'nın en prestijli semti olarak kabul edilen Vilanow Belediye Sarayı inşaatı için açılan ihaleyi Polonya'da kurulu bir Türk firması kazanmıştır. Gülermak Ağır Sanayii ve Ticaret AŞ Firması, İtalyan Astaldi firması ortaklığıyla Varşova metrosu 2. Etap ihalesini alarak 1.4 milyar Dolar değerindeki projeyi üstlenmiştir.

İşbirliği İmkanları

Otoyol, telekomünikasyon ve köprü gibi altyapı yatırımlarının yanı sıra, otel, hastane, iş merkezi gibi büyük ölçekli inşaatlar ve askeri alanlarda yatırım projelerine öncelik verilmesi nedeniyle, inşaat ve taahhüt alanında iş imkanları yüksektir.

Polonya, 38 milyon nüfusuyla geniş bir tüketici pazarına sahiptir. Tekstil, konfeksiyon ve deri ürünleri alanında faaliyet gösteren Türk firmalarının bir marka yaratarak perakende sektörüne girmeleri önerilmektedir. Polonya tekstil sektörünün başlıca sorunları sermaye eksikliği, hammadde kaynaklarına ve modern makine parkına sahip olmayışıdır. Söz konusu yapılanma kapsamında müstakilen Polonya'da pazarlama-depo ünitesi şeklinde bir şirket açılabilceği gibi, hammadde Türkiye'den getirilmek üzere üretim yapmak (iplik boyama tesisi gibi) da mümkündür. Halihazırda dağıtım ağları da fazla gelişmemiş olması nedeniyle doğrudan perakende sektöründe yatırım yapılması avantajlı olmaktadır. Ayrıca ham deri kaynakları açısından belirgin bir potansiyeli olan Polonya ile deri işleme konusunda işbirliği yapmak suretiyle her iki ülkede mevcut ayakkabı, mobilya ve deri konfeksiyon sektörüne hizmet verilebilir.

Ev tekstili (tül, çarşaf ve havlu) üretim sektöründe Polonya'nın yerli üretiminin yetersizliği ve hızlı gelişen tüketim potansiyeli dikkate alınarak ortak üretime yönelik işbirliği imkanları değerlendirilebilir.

Polonya'da iklim kuşağına bağlı olarak yetişmeyen ürünlerin Türkiye'den getirilmek suretiyle nihai işleme / ambalajlama sürecine tabi tutulması ve piyasaya arzı konusunda işbirliği imkanları mümkündür.

Polonya açısından önemli ve ihracata dönük bir üretim sanayi konumundaki mobilya sektöründe Türk firmalarıyla işbirliği fırsatları mevcuttur. Polonya hammadde kaynakları ve eğitilmiş iş gücü ile başta Almanya olmak üzere Avrupa ülkelerine bir fason üretim merkezi olarak hizmet vermektedir. Türk ve Polonya firmaları mevcut üretim hattında mukayeseli üstünlüklerini kullanmak suretiyle ortaklıklar oluşturabilirler.

Ayrıca, Polonya'da gelişmekte olan imalat sanayisinin girdi ihtiyacının artmasıyla birlikte Türk firmalar açısından ticaret olanakları yaratmaktadır.

Turizm, iki ülke arasında işbirliği imkanları sağlayan bir diğer önemli sektördür. 2010 yılında ocak-eylül verilerine göre 123 bin kişi turist olarak Polonya'ya gitmiştir. 2009 yılının aynı dönemine göre bu sayı yüzde 9 artış göstermiştir.

Farklı iş deneyim ve becerilerine sahip iki ülke, üçüncü pazarlarda işbirliği yapabilirler. Orta Avrupa ve Baltık ülkelerinin yanı sıra Arap dünyasında da Polonya ile yapılacak işbirlikleri çerçevesinde ortak projeler gerçekleştirilmesi olasıdır. Bunun Ayrıca, Avrupa Birliği'nin sağladığı Çerçeve Programları gibi fonlara ortak başvuru yaparak ortak projelerde yer alabilirler.

Polonya ile Ekonomik İlişkilerde Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

- ◆ Yabancı yatırımcıların Polonya pazarı ile yakından ilgilenmeleri ve Türk dış ticaret ürünlerine benzer fasıllar ile Polonya pazarına girmeleri pazardaki rekabeti arttırmaktadır. Global firmalarla rekabet edileceği dikkate alınmalıdır.
- ◆ Türk ürünlerinin mevcut imaj bozukluğunu gidermeleri için markalı ve kaliteli ürünlerle pazara girilmesi avantaj sağlayacaktır.
- ◆ Özel ekonomik bölgelerde yatırım yapmak Türk firmalarına avantaj sağlayacaktır. Yeni teşvikler de Türk yatırımcılar için işbirliği olanağını arttırmaktadır.
- ◆ Son yıllarda Fransa, Almanya ve Hollanda başta olmak üzere Avrupalı ve Amerikalı şirketler Polonya'da hipermarket zincirleri kurmaktadır. Hipermarket sektörü kısa sürede perakende piyasasında %22'lik bir paya ulaşmış olup, 2005 yılı itibariyle bu oranın %50'ye yükselmesi beklenmektedir. Dolayısıyla, hipermarketlere girmek birçok sektör için Polonya piyasasına nüfuz etmenin en etkin yollarından birisidir.
- ◆ Polonya ile Türkiye arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması bulunmamakta, bu durum da Türk işverenler ve işçiler açısından olumsuz sonuçlar yaratmaktadır.
- ◆ Başta tekstil ve hammaddeleri, beyaz eşya, mobilya, yaş-kuru meyve sebzeler, mücevherat, oto yan sanayi olmak üzere bir çok fasılda Türk ürünlerinin fiyat hususunda rekabet gücünün bulunması, hipermarket zincirlerinde yer almalarına imkan sağlayacaktır.
- ◆ Dış ticarete akreditif, garantiler gibi bankacılık işlemlerinin kullanımı düşüktür.
- ◆ Polonya'da yerleşik bir Türk bankasının bulunmaması kazanç transferi işlemlerinin gerçekleştirilmesi hususunda sıkıntı yaratmaktadır.
- ◆ Zloti'nin küresel kriz nedeniyle dalgalanması ve bu nedenle Euro'ya geçiş tarihi olarak 2015 yılının öngörülmesi sonucu yaşanan ekonomik belirsizlikler Polonya'daki yatırımcıları olumsuz yönde etkilemektedir.
- ◆ Perakendeci ve toptancılar genellikle vadeli çalışmakta olup bundan kaynaklanan alacakların tahsilinde bazı sorunlar yaşanabilmekte, gecikmeler ortaya çıkabilmektedir.

- ◆ Toptancı piyasası dağınık bir yapıya sahiptir. 17 bin toptancı biriminden 15 bini aile şirketi konumundadır. Toptancılar aynı zamanda distribütörlük işini de gerçekleştirmektedir.
- ◆ Dağıtım ağlarının fazla gelişmemesi Polonya piyasasında maliyeti arttırmaktadır.
- ◆ Polonya'da yerleşmiş, çeşitli sektörlerde ticaretle uğraşan Türk firmaları bulunmaktadır. Polonya piyasasına yeni girmeyi planlayan girişimciler, halihazırda Polonya'da yerleşik olan ve ticaretle uğraşan Türk firmalarının bilgi ve deneyimlerinden yararlanma imkanına sahiptir.
- ◆ Polonya'nın Avrupa Birliği üyelik süreci ile gelir seviyesinde artış yaşanmakta ve alışveriş ile ticaret alışkanlıklarında değişimler görülmektedir. Polonya piyasasında, Batı standartları zamanla daha belirgin olacaktır.

Türk firmalarının Polonya Piyasasında Faaliyette Buldukları Başlıca Sektörler

Türk firmaları doğrudan ihracat ve/veya Polonya'da temsilcilik açmak suretiyle müstakilen Polonya piyasasında aşağıdaki sektörlerde faaliyet göstermektedirler.

Kozmetik ürünleri (sabun, traş köpüğü): Türk ürünleri uygun kalite/fiyat olanakları sunmaktadır. Türk firmalarının istikrarlı bir tutunma politikası oluşturmaları gerekmektedir.

Konfeksiyon (bay-bayan hazır giyim): Türkiye'nin Polonya'ya ihracatının %40'nı tekstil-konfeksiyon oluşturmaktadır. Ancak özellikle hazır giyimde Türk ürünleri pazar payını arttırmada zorluklarla karşılaşmaktadır. Perakende piyasasındaki yeni oluşumlar çerçevesinde zincir mağazalara hitap edecek şekilde pazarlama stratejileri geliştirmek, hatta doğrudan mağazacılığa girmek alternatif çözümler arasında yer almaktadır.

İnşaat Malzemeleri (seramik yer karoları, sıhhi tesisat, mermer): Gerek konut ihtiyacının fazlalığı gerekse altyapı projeleri inşaat sektörünü cazip kılmaktadır. İnşaat malzemeleri açısından ticari imkanlar sarf edilecek çaba ile orantılı olarak çok geniştir.

Beyaz Eşya ve Mobilya: Ciddi bir rekabetin bulunduğu sektörde Türk ürünleri fiyat avantajına sahiptir. Tanıtım ağırlıklı bir pazarlama politikası ile ihracat arttırılabilir. Ayrıca yeni teknoloji ve modern tasarım tüketici açısından önem taşımaktadır.

Yaş Meyve Sebze: Zamanında ulaşım ve kaliteli-taze ürün sunma imkanına sahip firmalar için piyasada her zaman için rekabet imkanı bulunmaktadır.

Bunlara ek olarak ev tekstil (tül perde, havlu, bornoz, yatak çarşafı), mücevherat kategorilerinde Türk ürünlerinin fiyat ve kalite açısından büyük avantajı bulunmaktadır. Ayrıca ülkemizde üretilen araba markalarının Polonya'da da üretiminin bulunması otomotiv yan sanayimiz için önemli bir fırsattır. Zeytinyağı ve konsantre meyve sularının da önemli ihraç potansiyeli bulunmaktadır.

Başlıca Ticari ve Ekonomik Olaylar

- Polonya'nın GSYİH'sı 2010 yılının üçüncü çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine göre %4.2 artış göstermiştir. Polonya'nın başlıca ihracat pazarı Almanya'daki ekonomik canlanma ve iç tüketim artışlarıyla birlikte Polonya ekonomisi 2010 yılının üçüncü çeyreğinde beklenenin üzerinde büyümüş olup, 2010 yılının tamamı için büyüme tahmini % 3,5'tir. 2011 yılı için de benzeri bir büyüme oranının yakalanmasının beklenmektedir.
- Polonya'da, karayollarında güvenliğin sağlanması amacıyla 27 Milyar Zloti (6.75 Milyar Euro) tutarında yeni yatırım yapılması beklenmektedir. Polonya'nın 2010-2015 dönemine yönelik kara yolu yatırım planı çerçevesinde, karayollarında sürücü güvenliğinin sağlanması amacıyla bakım ve onarım ağırlıklı yatırımlar kapsamında ülkedeki trafik kazalarının % 75 oranında azaltılması hedeflenmektedir.
- Polonya Hükümeti, bütçe açığının azaltılması ve ekonomik istikrarın korunması amacıyla halen % 22 düzeyinde olan genel Katma Değer Vergisi Oranı'nı 01.01.2011 tarihinden itibaren % 23'e yükseltmeyi kararlaştırmıştır. Söz konusu tedbir bütçe açığının AB kuralları çerçevesinde GSYİH'nın % 3'ü sınırlı kalmasını ve Polonya'nın kamu borçlarının GSYİH'nın % 55'ini aşamayacağı yönündeki mali kuralının yerine getirilmesini de hedeflemektedir. Polonya'nın kamu borçlarının 2010 yılının tamamı için GSYİH'nın % 53'üne ulaşması beklenmektedir.
- Polonya para birimi Zloti, 2010 yılının ilk üç çeyreğinde Euro karşısında % 8,6, ABD Doları karşısında % 5,3 oranında değer kazanmıştır.

Kaynaklar

T.C Başbakanlık Türkiye İstatistik Kurumu
T.C Dış Ticaret Müsteşarlığı
Polonya Cumhuriyeti Ankara Büyükelçiliği Ticaret ve Yatırımı Geliştirme Bölümü

Anlaşmalar

- Ticaret Anlaşması (Temmuz 1974)
- Ekonomik ve Teknik İşbirliği Anlaşması (Mart 1976)
- Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşması (Mayıs 1978)
- Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması (Ağustos 1994)
- Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması (Aralık 1996)
- Turizm İşbirliği Anlaşması (Mayıs 1997)
- Türkiye-Polonya Serbest Ticaret Anlaşması (1 Mayıs 2000)

POLONEZKÖY (ADAMPOL)

İstanbul'a geldikten sonra 1850 yılında İslamiyet'i kabul ederek Mehmed Sadık Paşa adını alan Czajkowski, Osmanlı Devleti'nde faaliyet gösteren Lazaryen rahiplerden gelecekte Adampol'un kurulacağı ormanlık araziye satın almıştır.

İlk başta ancak 12 kişinin oturduğu köye sonraki yıllarda en çok geliştiği dönemde 220 sakin yerleşti. Yıllar geçtikçe Polonezköy / Adampol gelişti, köyün nüfusu 1830 Polonya Ayaklanması ve 1853 Kırım Savaşına katılan askerlerin yanı sıra Sibiryaya sürgünü ve Çerkes esaretinden kaçan Polonyalılarla arttı. 1938 yılında

Polonezköy sakinleri T.C. vatandaşlığına kabul edildiler. 1968 yılında ise Polonezköy sakinleri işledikleri topraklar üzerinde tapu hakkına sahip oldular.

19.yy.'da Polonyalıların siyasi göçünde Paris'ten sonra ikinci siyasi merkezleri Osmanlı İmparatorluğu sınırları içerisine kurmayı amaçlayan Prens Adam Czartoyski, özel temsilcisi Michael Cjajkowski'yi Osmanlı Devleti'ne göndermiştir.

Polonyalı göçmenlerin, Türkiye'nin Avrupalılaşmasında ve liberalleşmesinde önemli katkıları olmuştur. Tanzimat Devri'nde Polonyalı siyasî göçmenler arasında Türkiye'ye büyük ölçüde bir akış görüldü. Osmanlı İmparatorluğu ülkeyi modernleştirmek için sadece teknik alanda değil, askerî alanda da kalifiye elemana ihtiyaç duyuyordu. Bu noktada Türkiye'nin gerekli eleman ihtiyacını Macarlar ve Polonyalılar karşıladılar.

Ludomil Rayski (1892-1977): Rayski Ailesi, Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemlerinde ve Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk yıllarında önemli katkılar sağlamıştır. Baba Teodor Rayski, 17 yaşındayken, Rus işgaline karşı yapılan 1863 Ocak Ayaklanması'na katılmıştır. Bu isyanın yenilgiyle noktalanmasından sonra, Türkiye'ye göç etmek zorunda kalmıştır. Müslüman olmuş, Osmanlı Ordusu'nda yüzbaşı rütbesine kadar yükselmiş ve 1877 Osmanlı-Rus Savaşı başta olmak üzere pek çok savaşta görev almıştır. Teodor Rayski, 1889'da emekli olduktan sonra, hala işgal altında bulunan Polonya topraklarına dönmüştür. Osmanlı İmparatorluğu'nun I. Dünya Savaşı'na girişiyle birlikte, Ludomil Rayski Türk vatandaşı olduğu için orduya katılma celbi alır. 1 Mart 1915'de, Çanakkale Müstahkem Mevki Nakliyat Müfrezesi'nde göreve başlar. Savaşın sonuna kadar İzmir 5. Hava Alayı'nın bir gözlemcisi ve pilotu olarak cesaretle savaşır. Bu birlikteyken teğmen rütbesi alır ve en fazla hava savaşına katılmış pilot olarak öne çıkar. Bu hizmetlerinin karşılığında, Harp Madalyası, Liyakat Nişanı ve Mecidiye Nişanı ile onurlandırılmıştır.

20'li ve 30'lu yıllarda Polonya havacılık sanayinin kurulmasına ve gelişimine büyük bir katkı sağlamıştır. Rayski'nin İstanbul ziyaretinin (1928) ardından, Türkiye Cumhuriyeti hükümeti PZL P24 uçağının önce Polonya üretimi orijinallerini, ardından da Türkiye'de üretim lisansını satın almıştır. Bu uçak, Türkiye'de (Kayseri'de) üretilen ilk askeri uçaktır. Bugün, Polonya'dan ithal edilen partiden günümüze kalmış ve dünyadaki orijinal tek örneği olan bir P24, Yeşilköy Havacılık Müzesi'nde sergilenmektedir. 1936 Ağustos'undan 1939 Mart'ına kadar Polonya Hava Kuvvetleri Komutanlığı görevini sürdürmüştür.

Adam Mickiewicz: "Polonya'nın talihsiz şairi" olarak bilinir. Ezilmiş insanların davası için Avrupa'daki 25 yıllık hayatının sonunda, milli gayeler uğrunda, İstanbul'a geldi. Maksudı Rusya ile yapılmakta bulunan Kırım Savaşı'nda, Türk hizmetinde çalışan Polonyalılarla ilişkileri arttırmak, onları güçlendirmektir. Vatanları için dünyanın her köşesine dağılmış bulunan Polonyalılar'a milli şiirleriyle ışık ve güç veren şairin ölümü, dünya fikir alemini yıllarca etkiledi.

Adam Mickiewicz 1855 yılında İstanbul'a geldi. Bu geliş, Boğaziçi'nde eğlenmek ve dinlenmek amacıyla değildi. 1848 yılında Osmanlı Devleti'ne sığınan Polonyalılar'ın durumunu incelemek ve 1853 yılında başlayan Kırım Savaşı'nda onların Türkiye safında aldıkları yeri güçlendirmek gayesiyle Osmanlı Devleti'ne gelmişti. Çünkü Kırım Savaşı Polonyalılar için, bir fırsattı. Fransızlar, İngilizler, Sardunyalılar, Ruslar'a karşı Türkler'i desteklemektedirler.

İstanbul'un Beyoğlu semtinde (Tatlı Badem Sokağı'nda) köşe başında, 29 no'lu bir bina vardır. Bu üç katlı, her katta küçük iki odası bulunan 128 yıl önce, Polonya'nın milli şairi Mickiewicz'in oturduğu ve gözlerini kapadığı evdir. Bu ev Kırım Savaşı'nda Polonyalılar'ın "toplandıkları, hararetli konuşmalar yaptıkları, bir merkezdi. Adam Mickiewicz ve arkadaşları bu evde kalırlar, yemeklerini kendileri pişirirlerdi. Polonyalı göçmenler arasında, 1830 yılındaki ayaklanma sonunda İstanbul'a gelen, ve Polonezköy'ü kuran Adam Czartoryski, yazar T.T. Jez ile (Hanri) takma adıyla Sobozowski ve sonradan Müslüman olan Adam

Michalowski de vardı. Şairin evinde kalan yakın arkadaşlarından Sobozowski o günlerde gönüllü olarak Kırım Savaşı'na katılacaktı. İlk iş olarak bu savaşa katılanların giydikleri orijinal bir kalpakla, elbise satın aldı. Şair Mickiewicz, anılarında, bu arkadaşının orijinal kalpağıyla, pasaportundan başka hiçbir şeye değer vermediğini uzun uzun anlatır. Polonyalılar'ın Tarlabaşı'nda o sıralarda yadırgadıkları tek şey yangındı. Çünkü İstanbul'da sık sık yangın oluyordu. Günün birinde kendi evlerine sirayet edeceği korkusuyla, bu savaş yolcusu arkadaşının, uyurken kalpağıyla pasaportunu daima yastığının altına yerleştirdiğini, bir yangın çıktığında, önce bunları kurtarmayı tasarladığını hikaye eder.

26 Kasım 1855 günü Şair Pera'da (bugünkü Beyoğlu) vefat etmiştir. Şehrin kenarındaki bu karanlık oda şairin binbir güçlükte dolu hayatını simgelemektedir. 1855-1955 müze büyük Polonyalı Şair Adam Mickiewicz'in vefatının 100. yıldönümünde açıldı. Aynı zaman binanın mahsenindeki bir oda Şairin sembolik kabrine tahsis edilmiş, içine haç ve üzerinde 26 Kasım-30 Aralık 1855 - Adam Mickiewicz'in geçici kabri yazısı bulunan hatıra levhası yerleştirilmiştir.

"Polonya'nın, komşu düşmanlar tarafından ezilmesine hiçbir devletin ses çıkarmadığı günlerde, tek dostumuz Türkler olmuştur. Biz Türkler'i düşmanımızın önünde eğilmediği ve Polonya'nın işgalini kabul etmediği için, üstün bir millet olarak severiz."

SORUNLAR

Ekonomik ve ticari potansiyelin tam olarak değerlendirilememesinin nedeni karşılıklı bilgi yetersizliği ve Polonya pazarında Türk ürünlerinin "kötü imajı"dır. Karşılıklı tanıtım faaliyetleri ile bu sorunun aşılması önem taşımaktadır. İki ülke firmalarının karşılaştığı en önemli zorluklardan biri de, özellikle yurtdışı yatırımları için finansman temin edilmesidir.

Türkiye ile Polonya arasında muhabir bankacılık işlemlerinde sıkıntı yaşanmaktadır, transfer işlemleri yüksek maliyetli ve zaman alıcıdır. Artan ikili ticaret hacminin bir gereği olarak muhabir bankacılık işlemlerinin geliştirilmesi gerekmektedir.

19-20 Temmuz 2007 tarihinde gerçekleşen Türkiye- Polonya Kara Ulaştırması Karma Komisyon Toplantısı sonucunda geçiş belge kotalarının gündeme alındığı toplantıda, boş giriş ve 3. ülke belge kotasında %200'lük bir artış sağlanarak, önceden yaşanan sorunda bir ölçüde azalma yaşanmıştır. Buna göre yeni kota, transit (ücretsiz) taşımacılık için 10.000 adet, boş giriş ve 3. ülke taşımacılığı için 3.000 adete yükselmiştir. Ancak son zamanlarda Avusturya geçiş belgesi kotasının yetmemesi nedeniyle alternatif güzergah oluşturma ihtiyacı doğmuştur. Bu sebeple, Almanya'ya gidişlerde Polonya üzerinden bir güzergah oluşturulmuştur. Ayrıca, belge sayılarının verimli kullanımının sağlanması amacıyla Geçiş Belgesi Dağıtım Esasları çerçevesinde karara bağlanan ve Ukrayna üzerinden Polonya'ya gidiş için belirlenen 3 güzergahtan ikisinin Ukrayna üzerinden yapılacağı göz önünde bulundurulduğunda Polonya ile transit belge kotasının artırılmasının daha da önemli hale geldiği malumdur. Bu durumda mevcut Polonya geçiş belgesinin yetmeyeceği öngörülerek mevcut transit geçiş belge kotasının libere edilmesi; bu mümkün olmuyor ise 10.000 adet transit geçiş belge kotasının %100 oranında artırılarak 20.000 adete çıkartılması taşımacılık sektörü açısından önem arz etmektedir.

ANLAŞMALAR

- Ticaret Anlaşması (Temmuz 1974)
- Ekonomik ve Teknik İşbirliği Anlaşması (Mart 1976)
- Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşması (Mayıs 1978)
- Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması (Ağustos 1994)
- Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması (Aralık 1996)
- Turizm İşbirliği Anlaşması (Mayıs 1997)

- Türkiye-Polonya Serbest Ticaret Anlaşması (İmza tarihi Ekim 1999- 1 Mayıs 2000'de yürürlüğe girdi, 1 Mayıs 2004 tarihinden itibaren yerini Gümrük Birliği uygulamaları almıştır)

DEİK / TÜRK – POLONYA İŞ KONSEYİ

A. KÜNYE :

Kuruluş Tarihi: 1991

Türk-Polonya İş Konseyi Başkanı : Mithat Yenigün, Yönetim Kurulu Başkanı, Yenigün İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ş.

Polonya-Türk İş Konseyi Başkanı: Franciszek Roman Kikut

İş Konseyi Karşı Kanat Kuruluşu: Polonya Ticaret Odası

B. KURULMA NEDENİ :

1989 yılı öncesinde, Polonya'nın Türkiye'de gerçekleştirdiği dört termik santralin proje bedellerinin Türk malları ihracıyla ödenmesine yönelik anlaşma uyarınca Merkez Bankası nezdinde oluşturulan özel hesapların ikili ticaret hacminin gelişmesinde büyük rolü olmuştur. 1991 yılında Polonya Ticaret Odası ile imzalanan İş Konseyi Kuruluş Anlaşması sonrasında ikili ticari ilişkilerdeki hareketliliğin gelişerek devam etmesi hedeflenmiştir.

1991 yılından itibaren faaliyet gösteren Türk-Polonya İş Konseyi, ikili ticari ve yatırım ilişkilerinin geliştirilmesinin teminen Türk ve Polonyalı iş dünyası temsilcilerini ortak bir platformda buluşturmayı, pazar ve iş imkanları konusunda bilgilendirmeyi ve firmaların doğru ortaklar bulmalarını hedeflemektedir.

Polonya, Türkiye'nin Orta Avrupa'daki en önemli ticaret ortağı konumundadır. Yaklaşık kırk milyonluk pazar potansiyeli ve bölge pazarlara erişim açısından Polonya Türk firmaları için sürekli cazip bir pazar olmuştur. Ancak bu ilgi karşılıklı yatırımlar ile hayata geçirilememiştir.

1990-2000 döneminde Polonyalı firmaların yeni dışa açılmaları sürecinde Türkiye ile iş yapma motivasyonları daha yüksekti. 2000 yılı sonrasında AB üyelik çalışmaları ve integrasyonu kapsamında Polonya iş dünyası AB ülkeleri iş örgütleri ve firmaları ile ilişkileri geliştirmeye öncelik vermişler, Türkiye'ye yönelik ilgilerinde zayıflama gözlenmiştir.

C. İŞ KONSEYİ FAALİYETLERİ

İş Konseyi'nin Türk tarafı Başkanlığı'nı Yenigün İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin Yönetim Kurulu Başkanı Mithat Yenigün, Polonya tarafı Başkanlığı'nı ise F. Roman Kikut yürütmektedir. Mithat Yenigün, aynı zamanda Polonya'da yerleşik olarak inşaat ve taahhüt sektöründe faaliyet gösteren Yenigün Polska'nın Yönetim Kurulu Başkanıdır.

İş Konseyi'nin çalışmaları kapsamında, 9 Aralık 2010 tarihinde Polonya Başbakanı'nın Türkiye'ye resmi ziyareti vesilesiyle İstanbul'da "Türk-Polonya İş Forumu", 30 Mart 2010 tarihinde ise İstanbul Sanayi Odası işbirliğiyle "Polonya lke Tanıtım Günü" düzenlenmiştir.